

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA
2018
8. volební období

Z Á P I S

z 18. schůze
zahraničního výboru
konané dne 27. září 2018

Přítomni: poslankyně: Šlechtová, poslanci Bžoch, Holík, Kobza, Krejza, Kubík, Lipavský, Peksa, Rakušan, Ratiborský, Štolpa, Zaorálek

Omluveni: poslankyně: Majerová Zahradníková, poslanci Mihola, Pawlas, Plzák, Schwarzenberg, Strýček

8.30 hodin: Schůzka předsedy s místopředsedy

NÁVRH POŘADU SCHŮZE:

9.00 hodin: /UZAVŘENÉ JEDNÁNÍ/

1. Informace o výsledcích vyšetřování v kauze Sergej Skripal
2. Návrh termínu a pořadu příští schůze
3. Sdělení předsedy
4. Různé
5. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /sněmovní tisk 203/

Př. L. Zaorálek zahájil schůzi výboru v 09.00 hodin a seznámil členy výboru s návrhem pořadu schůze. Poslanci vyslovili s programem souhlas /hlasování 10-0-0/.

1. Informace o výsledcích vyšetřování v kauze Sergej Skripal

Tento bod pořadu uvedli plk. Ing. Michal Koudelka, ředitel Bezpečnostní informační služby a Ing. Kateřina Sequensová, zástupkyně náměstkyně MZV pověřená řízením sekce bezpečnostní a multilaterální, ředitelka odboru společné zahraniční a bezpečnostní politiky EU.

Jednání bylo vedeno v uzavřeném režimu, není proto pořízen zvukový ani písemný záznam. Po skončení projednávání tohoto bodu bylo přijato usn. č. 36 /hlasování 11-0-0, PRO: poslankyně Šlechtová, poslanci Bžoch, Holík, Kobza, Krejza, Kubík, Lipavský, Peksa, Ratiborský, Štolpa, Zaorálek/

- zahraniční výbor

bere na vědomí informace předložené zástupci Bezpečnostní informační služby a Ministerstva zahraničních věcí o aktuálním vývoji v kauze Sergej Skripal

2. Návrh termínu a pořadu příští schůze

Př. L. Zaorálek informoval, že v říjnovém výborovém týdnu se bude společně s několika dalšími členy zahraničního výboru a výboru pro obranu účastnit konference předsedů zahraničních a obranných výborů ke Společné zahraniční a bezpečnostní politice ve Vídni, tudíž se schůze výboru bude výjimečně konat ve sněmovním týdnu ve středu 24. října od 8 hodin

ráno. Na programu bude doprojednání návrhu zákona o pobytu cizinců a vystoupení p. Stropnického, který vzápětí odjede vykonávat funkci velvyslance v Izraeli.

Ostatní velvyslanci, o jejichž koncepci působení výbor projevil zájem, se přijdou představit na listopadové schůzi, která se uskuteční 22. listopadu. Jde o nastupující velvyslance v Iráku, Severní Koreji, Jižní Koreji a Tunisu.

3. Sdělení předsedy

Př. L. Zaorálek sdělil, že z centrály NATO v Bruselu přišlo pozvání pro šest poslanců zahraničního výboru a šest poslanců výboru pro obranu - výjezd se uskuteční 10. – 11. prosince, s odletem v neděli 9. prosince ve večerních hodinách. Součástí cesty by měla být rovněž návštěva vojenské základny v nedalekém Monsu. Zájemci se mohou hlásit na sekretariátu výboru.

Do 2. listopadu je třeba odevzdat návrh vyslání delegací zahraničního výboru v roce 2019. Dnes je možné zahájit diskusi, poté proběhnou jednání na MZV a koncem října se výbor sejde k finálnímu rozhodnutí.

4. Různé

Posl. K. Krejza navrhl, aby se výbor na jedné ze svých příštích schůzí věnoval dění ve Venezuele, s čímž ostatní poslanci souhlasili.

5. Vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony /sněmovní tisk 203/

Návrh zákona za předkladatele uvedl náměstek ministra vnitra pro řízení sekce informačních a komunikačních technologií JUDr. Jaroslav Strouhal.

Sdělil, že hlavním impulsem k přípravě této novely byla povinnost ČR transponovat směrnici Evropského parlamentu a Rady o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu a studia. Tato směrnice nahrazuje dvě starší směrnice, které se věnovaly té samé problematice, a náš právní řád je proto s většinou požadavků této nové směrnice v souladu již nyní. Nově dochází k usnadnění situace cizinců, kteří zde pobývají za účelem vědeckého výzkumu nebo studia.

Vláda tímto návrhem také reaguje na současnou situaci v oblasti migrace za účelem výkonu ekonomické činnosti. Zaměstnavatelé poukazují na nedostatek pracovníků a žádají zvýšený přísun zahraniční pracovní síly, dochází tak k výraznému nárůstu podaných žádostí o pobytová oprávnění. ČR disponuje na svých zastupitelských úřadech omezenými kapacitami, a proto není schopna efektivně čelit tomuto nárůstu žádostí. Současně nemá ČR přímou možnost ovlivnit, z jaké země a v jakém počtu budou potenciální zahraniční pracovníci přicházet. Snahou vlády je usměrňovat a zejména zodpovědně řídit migraci za účelem výkonu ekonomické činnosti, a to v závislosti na očekávaném vývoji ekonomického cyklu, konkrétních potřebách trhu práce a rovněž v závislosti na zemi původu cizinců.

Návrh tedy obsahuje dva nástroje, jak toho cíle může vláda dosáhnout. Vláda bude oprávněna stanovit pro konkrétní zemi maximální počty podaných žádostí o dlouhodobá víza za účelem podnikání, povolení k pobytu za účelem investování a zaměstnanecké karty. V návaznosti na potřeby trhu práce a České republiky bude moci vláda např. stanovit, že na

Ukrajinské může být v jednom kalendářním roce podáno nejvíce x tisíc žádostí o zaměstnaneckou kartu. Tento počet bude veřejně znám a budou mu přizpůsobeny kapacity orgánů státní správy. Tento koncept je již aplikován v režimu Ukrajina a v projektu Ukrajina.

Druhým nástrojem vlády pak bude možnost vydávat v případě nedostatku pracovníků na trhu práce mimořádná pracovní víza a půjde zejména o případy nedostatku pracovníků v konkrétních odvětvích. Vláda bude moci stanovit země původu cizinců, ekonomické odvětví nebo profesí a počet příchozích cizinců. Držitelé mimořádného pracovního víza budou na území České republiky pobývat nejvýše jeden rok.

Vláda dále navrhuje pro cizince novou povinnost absolvovat adaptačně integrační kurz a tato povinnost se týká všech cizinců, kteří chtějí v České republice pobývat déle než jeden rok. Nepodléhají jí však občané EU. V rámci osmihodinového kurzu se cizinec seznámí s právy a povinnostmi souvisejícími s jeho pobytem, se základními hodnotami České republiky, místními poměry a převládajícími kulturními zvyklostmi. Kurz, který mohou cizinci dobrovolně absolvovat, už nyní bude zpoplatněn, nicméně bude možnost, aby ten poplatek hradil zaměstnavatel, a neabsolvování kurzu bude přestupkem, za který bude hrozit pokuta 10 tisíc korun.

Náměstek ministra zahraničních věcí pro řízení sekce právní a konzulární JUDr. Martin Smolek dodal, že klíčový je § 181b novely, který stanovuje, že vláda bude rozhodovat o maximálním počtu tří titulů, které nejsou nárokové. Každý žadatel má tedy právo se i v případě nenárokových titulů předem dozvědět, proč jeho žádost nemůže být zpracována. V současnosti máme kvóty pro tyto tituly, které nemáme povinnost zpracovávat, jelikož se odvíjí od kapacity českého úřadu, nejsou tedy stanoveny jasná kritéria předem.

Př. L. Zaozálek dovysvětlil, že existuje několik zemí, z nichž se do ČR valí velké množství žadatelů o práci. Z kapacitních důvodů českých ZÚ není možné všechny žádosti zpracovávat. Pokud nedojde k zpracování, mohou však žadatelé ČR žalovat. Dochází tedy k situaci, kdy je ČR trestána svým vlastním právním systémem. Tato novela tak stanoví přesné číslo a k takovým excesům již nebude docházet.

Zpravodaj V. Rakušan dodal, že se nejedná o čistou transpozici směrnice EP a Rady, jelikož česká vláda vyvinula vlastní iniciativu v již zmíněných bodech – povinnost absolvování adaptačně-integračního kurzu, zavedení kvót pro ekonomickou migraci a vznik mimořádného pracovního víza.

V následující rozpravě se pak posl. V. Rakušan více věnoval institutu mimořádného pracovního víza. Ten zavádí do českého práva model tzv. dočasné pracovní migrace (gastarbeiterský model), kdy cizinci budou mít možnost pracovat v ČR pouze jeden rok. Poté musí ČR opustit a o prodloužení, či o změnu typu víza mohou požádat pouze ve své domovské zemi. I z debat s významnými zaměstnavateli vyplynulo, že tento model nepovažují za správný. Pro firmy je vyhlídka jednoho roku limitující a tito zaměstnanci se tak pro ně stávají neperspektivními. Navíc ve své zemi se žadatel o prodloužení může stát objektem vyděračských skupin. Adaptačně-integrační kurz je v tomto případě směšný, jelikož žadatel nebude mít o integraci na tak omezenou dobu zájem. Posl. Rakušan požádal tedy zástupce předkladatele, aby provedli korekci mimořádného pracovního víza tak, aby bylo možné požádat o prodloužení či o změnu typu víza také v ČR. Předdeslal, že v tomto smyslu také předloží svůj pozměňovací návrh.

Nám. M. Smolek odpověděl, že mimořádné pracovní vízum je určeno pro boj s mimořádnými přírodními katastrofami a odstraňování jejich následků. Smyslem je jeho spuštění pouze rozhodnutím vlády. Žádným způsobem však nelimituje podání žádostí o zaměstnaneckou kartu.

Posl. M. Peksa se zajímal, zda byla vypracována statistika, jak se tohoto institutu využívalo doposud.

Nám. M. Smolek reagoval, že jde o nový institut, tudíž se nevyužíval.

Posl. M. Peksa se dále zeptal, proč nejsou informace o pracovních vízech propojeny celoevropsky.

Nám. M. Smolek odpověděl, že EU nevyužila své pravomoci přijímat opatření pro dlouhodobá pobytová víza. Zatím existuje pouze schengenský vízový kodex pro krátkodobé pobyty a směrnice o slučování rodin a další o vědeckém výzkumu. Proto máme stále vlastní zákon, který nevychází z evropské legislativy.

Posl. J. Kobza se zeptal, zda se dá žádat o mimořádná pracovní víza opakovaně, případně zda jsou stanoveny lhůty mezi jednotlivými žádostmi. Jsou zavedeny obranné mechanismy proti zneužití tohoto institutu?

Nám. M. Smolek odpověděl, že nelze směřovat pobytový titul s mimořádnými vízy. Mimořádná jsou dle aktuální potřeby vyhlášována vládou. Pokud chtějí žadatelé zůstat v ČR delší dobu, musí zažádat o pobytový titul.

Posl. V. Rakušan vyjádřil pochybnosti, zda mimořádná pracovní víza budou vyhlášována opravdu pouze pro nouzové případy. V novele zákona nic takového stanoveno není, je tam pouze zmínka o aktuálních potřebách na trhu práce. Zcela jistě se mechanismus těchto víz bude spouštět i jindy, než v případě živelných katastrof.

Posl. J. Lipavský poukázal na to, že v této chvíli měla na výboru v souvislosti s předkládanou novelou probíhat debata o migraci, průmyslových a obchodních zájmech ČR, bezpečnosti ČR, na které měli být přítomni zástupci vlády. Místo toho se tu teď probírá byrokratické řešení nastalé situace, bez jakékoliv vize.

Př. L. Zaorálek s tímto názorem souhlasil a zeptal se zástupce ministerstva vnitra na celkovou představu migrační politiky ČR.

Nám. J. Strouhal odpověděl, že to je politický dotaz, který by měl zodpovědět ministr.

Zpravodaj V. Rakušan poté navrhl, aby výbor přerušil projednávání sněmovního tisku 203 s tím, že lhůta pro podávání pozměňovacích návrhů k tomuto tisku je do 8. října 2018.

S takto formulovaným usnesením poslanci vyslovili souhlas /*usn. č. 37, hlasování 12-0-0, PRO: poslankyně Šlechtová, poslanci Bžoch, Holík, Kobza, Krejza, Kubík, Lipavský, Peksa, Rakušan, Ratiborský, Štolpa, Zaorálek*/.

Schůze skončila v 11.30 hod.

Zapsala: Veronika Cihelková, tajemnice ZAV

Mikuláš P e k s a v. r.
ověřovatel výboru

Lubomír Z a o r á l e k v. r.
předseda výboru